

Latviešu Fonda ieguldījumi

Andris Padegs, LF ieguldījumu lietvedis

2009. gada 16. aprīlī

Latviešu Fonda kapitāls ir ieguldīts akcijās un obligācijās, un daļa ir skaidrā naudā jeb īstermiņa ieguldījumos. Kapitāla vērtība, neieskaitot līdzekļus tekošajā kontā, 2009. gada 15. aprīlī bija ASV \$615,119. Tas atrodas LF kontā pie *Fidelity Investments*.

Vispārējais akciju tirgus pēdējā pus gadā ir krities ap 50%, un ar vien vairāk ir dzirdami uzskati, ka pašreizējā krīze ir salīdzināma ar 1929. gada depresiju. Vispārējais akciju tirgus ir iespaidojis arī LF kapitāla vērtību, un LF akciju vērtība ir kritusies, bet ne tik strauji kā vispārējais tirgus.

Sadala starp ieguldījuma objektiem

Lai uzturētu kompromisu starp ilgtermiņa stabilitāti un sagaidāmo vērtības pieaugšanu, LF ieguldījumi ir dažādās vērtspāpīru kategorijās, sekojot sadales mērķim, kas ir uzdots sekojošā tabelē. Tabele rāda arī pašreizējo sadalījumu un, salīdzinājuma pēc, sadalījumu, kas bija 2008. gada 30. aprīlī:

<i>Ieguldījuma kategorija</i>	<i>Vēlamā sadale normālos apstākļos</i>	<i>04/30/2008 sadalījums</i>	<i>10/31/2008 sadalījums</i>	<i>4/15/2009 sadalījums</i>	
ASV akcijas un akciju fondi, zelts, sudrabs	50-60%	58%	31.9%	27.3%	\$ 167,714
Ārzemju akcijas un akciju fondi	10-20%	8%	7.0%	7.2%	\$ 44,286
Obligācijas (Bonds)	25%	24%	29.3%	23.5%	\$ 144,578
Īstermiņa oblig. fondi	5-10%	10%	31.8%	24.4%	\$ 150,000
Nauda				17.6%	\$ 108,541
Kopā	100%	100%	100%	100.0%	\$ 615,119

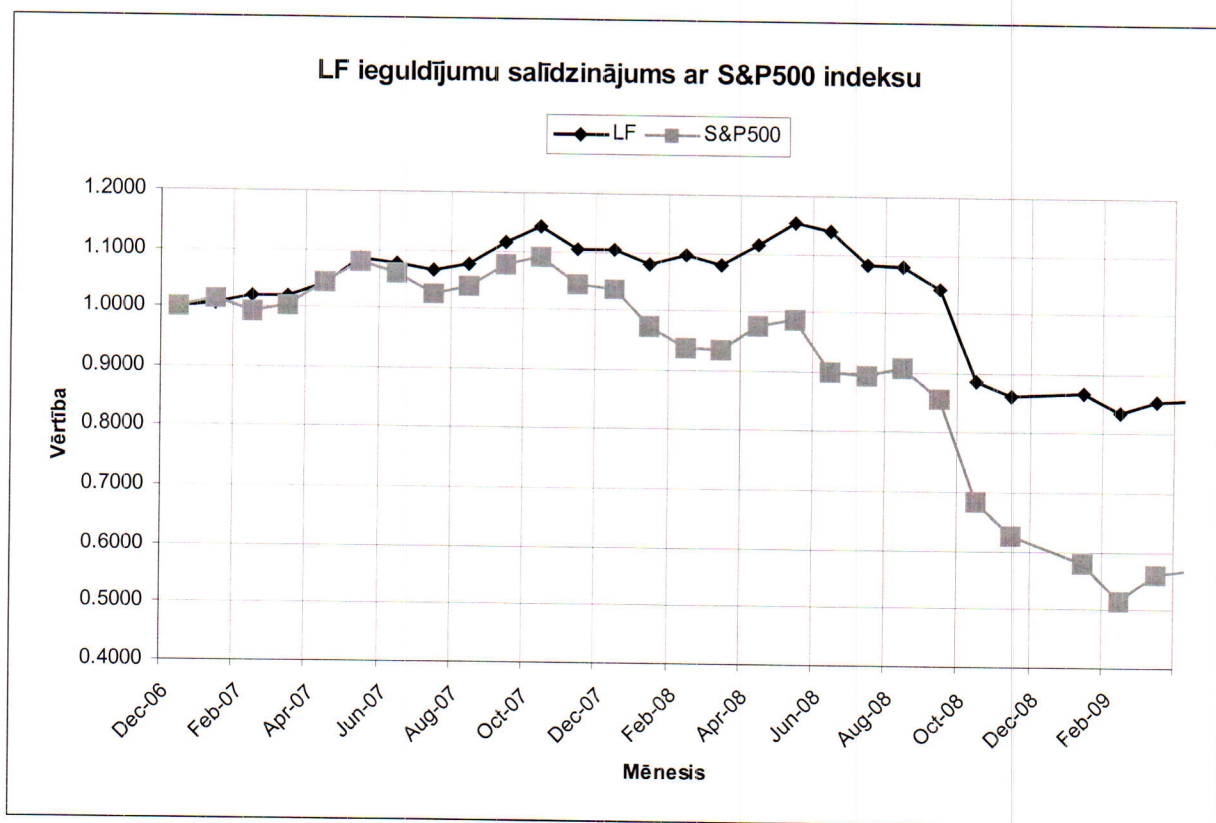
Piezīmes:

1. Ņemot vērā nedrošo un svārstīgo akciju tirgu, LF ir stingri palielinājis īstermiņa vērtspāpīros un skaidrā naudā turēto līdzekļu proporciju. Starp 2008. gada maiju un 15. oktobri, LF samazināja ieguldījumus akcijas par \$127,000 (pārdeva akcijas firmās, kur izredzes uz pieaugumu bija mazākas, kā arī akcijas enerģijas un Kanādas raktuvju firmās, kur LF bija laba peļņa, bet akciju vērtība kritās).
2. Nerēķinot ieguldījumus īstermiņa obligāciju fondos, starp 2008. gada 15. oktobri un 2009. gada 15. aprīli ir samazināts ieguldījums akcijās \$67,000 vērtībā.
3. \$50,000 obligācijai pienāca izpiršanas termiņš; tas ir iemesls procentuāli mazākam ieguldījumam obligācijās.

4. Jāņem vērā, ka pēdējā laika tirgus svārstību dēļ vērtība ir kritusies akcijām un nevis obligācijām un ieguldījumiem skaidrā naudā; šis arī ir iemesls, kādēļ akcijās ieguldītā proporcija tagad ir samazinājusies.
5. Akciju fondos ir ieskaitīti *Mutual Fondi* kā arī *Exchange Traded Fondi (ETF)*. Pašlaik apmēram puse no akciju ieguldījumiem ir akciju fondos.
6. Šī informācija par pašreizējo sadalījumu nāk no *Fidelity Investments*; viņu analīze pie "Naudas" un "Obligācijām" pieskaita arī akciju fondos skaidrā naudā un obligācijās turētos līdzekļus. Tādēļ šīs summas nesaskan ar citos pārskatos uzdotajām summām.

Ieguldījumu salīdzinājums ar S&P 500 indeksu

Nozīmīgākais veids, kā vērtēt LF ieguldījumu panākumus ir salīdzinot ieguldījumu vērtību pieaugšanu un krišanos ar kādu tirgus standartu. Viens no populārākajiem standartiem ir S&P 500 indekss, kas sastāv no 500 ASV firmu akcijām, kam ir plašs ieguldītāju apjoms un kur katra firma ir pārstāvēta proporcionāli tās tirgus vērtībai. Sekojošā grafika parāda šādu salīdzinājumu no 2007. gada sākumu līdz 2009. gada marta beigām, salīdzinot vērtības katra mēneša beigās. Grafikas sākumā 2006. gada decembra beigās LF un S&P 500 vērtības ir pielīdzinātas skaitlim 1.0. Katra turpmākā mēneša beigās grafika parāda relatīvās vērtības tajā brīdī.

Izdarot šādu salīdzinājumu, jāņem vērā, ka LF izņem līdzekļus no konta tekošiem LF piešķirumiem un izdevumiem, un tāpēc LF konta vērtība nepieaug tā kā akciju indekss (LF

pēdējā laikā nav ielicis jaunu kapitālu *Fidelity Investments* kontā). Klāt pieliktajā grafikā šis salīdzinājums ir izdarīts ar metodiku, kas ņem vērā no konta izņemtos līdzekļus, pieņemot, ka līdzekļi ir izņemti attiecīgā mēneša beigās: katram mēnesim LF ieguldījumu vērtības maiņa ir aprēķināta, pieskaitot mēneša beigu vērtībai tajā mēnesī izņemto naudu un dalot šo summu ar mēneša sākuma vērtību.

Grafika rāda, ka LF ieguldījumu vērtība pieauga straujāk nekā *S&P 500* indekss, kad akciju tirgus auga 2007. gadā, un LF ieguldījumu vērtība ir mazāk kritusies pēdējos mēnešos, kad vispārējais tirgus ir strauji krities.

Šeit jāievēro pāris lietas:

1. *S&P 500* indekss atspoguļo tikai akciju tirgu, kamēr liela daļa no LF ieguldījumiem ir naudā vai obligācijās, kas svārstās mazāk. Tāpēc būtu sagaidāms, ka LF ieguldījumiem jābūt stabilākiem un jākrītas mazāk, kad viss tirgus krītas, kas notika pēdējos 12 mēnešos. To grafika apstiprina.
2. No otras puses, lielāks LF ieguldījumu pieaugums augošā tirgū, kas bija no 2007. gada janvāra līdz 2008. gada maijam, ir pretēji tam, ko varētu sagaidīt no daļēja ieguldījuma obligācijās un naudā, kas augošā tirgū aug lēnāk. Tam pamatā ir LF ieguldījumu izvēle, ieskaitot ieguldījumus ārzemēs un firmās ar nozīmīgu ārzemju tirgu, kā arī relatīvi lielāki ieguldījumi enerģētikas un izejvielu akcijās, kas 2007. gadā strauji pieauga. Enerģētikas un izejvielu akcijas strauji kritās 2008. gada rudenī, bet LF pārdeva daļu no šīm akcijām starp jūliju un oktobri.

Transakcijas

Kopš 2008. gada 8. oktobra (kopš pēdējā LF ieguldījumu pārskata) ir pārdotas vai pirktas sekojošās akcijas (te nav ieskaitīti sīki ieguldījumi, kā dividendu reinvestimenti):

	Date	Security	Bought/ Sold/ Redeemed	# of Shares	Amount Received/ Paid	Purchase Cost
1	10/24/2008	Barrick Gold Corp	Sold	364	\$8,854.00	7,622.87
2	11/26/2008	Toronto Dominion Bank	Sold	500	\$15,934.76	3,311.53
	12/08/2008	Berkshire Hathaway Inc Class B	Bought	10	-\$33,960.75	
3	1/15/2009	Morgan JP & Co Inc 6%	Redeemed		\$50,000.00	50,000.00
4	2/23/2009	Berkshire Hathaway Inc Class B	Sold	10	\$26,668.90	33,960.75
5	4/16/2009	Fidelity Ginnie Mae Fund	Bought		-\$50,000.00	
6	4/16/2009	Fidelity Government Income Fund	Bought		-\$50,000.00	
7	4/16/2009	Fidelity U.S. Bond Index Fund	Bought		-\$50,000.00	
		Total amount received			-\$82,503.09	

Motivācija transakcijām:

1. Dažādu akciju analistu dokumentētie fakti un ieteikumi.
2. Vispārējs apsvērums attiecībā uz ieguldījumu veidu – samazināt ieguldījumus atsevišķās firmās, lai pārietu uz mutual fondiem.
3. Berkshire Hathaway Inc Class B akcijas ir pazīstamā finansista Warren Buffet ieguldījumu fonds, kas pēc rakstura ir mutual fonds. Warren Buffet tiek uzskatīts par vienu no panākumiem bagātākiem ieguldītājiem, un analisti uzskatīja Berkshire Hathaway kā stabilu un drošu fondu. Bet 2009. gada sākumā šī akcija sāka kristies, un analisti par to mainīja uzskatus. Vēlāk arī pats Warren Buffet esot atzinis, ka izdarījis kļūdu pirkuma laika ziņā.

Domas par turpmāko darbību

Kas notiks ar akciju tirgu nākotnē? Te ir daži uzskati.

1. Tradicionālais/populārais uzskats, pamatots galveno kārt uz tirgus reakciju pēc ekonomiskiem atslābumiem pagātnē, ir, ka ekonomija sāk atkopties kādus 12 – 15 mēnešus pēc kredīta pieejamības uzlabošanas un akciju tirgus sāk augt kādus sešus mēnešus agrāk. Ja rēķina, ka ASV sāka naudu piešķirt banku glābšanai 2008. gada rudenī, tad var argumentēt, ka akciju tirgus varētu sākt augt 2009. gada pavasarī un ekonomija sāktu atkopties rudenī. Pēc dažiem agrākiem atslābumiem akciju tirgus ir strauji audzis.
2. No otras puses, ir argumenti, ka šis ekonomiskais atslābums ir daudz nopietnāks un plašāks nekā agrākos gados, un tam beigas vēl nav paredzamas; te ir daži šādi argumenti:
 - a. Situācija ar bankām vēl nav atrisināta.
 - b. Celtniecība vēl joprojām turpina būt nospiesta.
 - c. ASV auto rūpniecība ir krīzes stāvoklī, un nav skaidrs, kā tā atrisināsies.
 - d. Personīgais kredīta karšu parāds ASV ir pāri par diviem triljoniem dolāru, un tas var radīt nākošo krīzi.
3. Krīze ir pasaules mērogā, un nav skaidrs, kā mijiedarbība starp valstīm risināsies. Neskaidra ir Ķīnas tirgus iespāids. No vienas puses, Ķīna mēģina mērķtiecīgi stiprināt ekonomiju. Bet, ja nebūs ASV pircēju Ķīnas precēm, tad Ķīnas ekonomijai būs grūti augt. Ir arī argumenti, ka Ķīna lieto cita veida grāmatvedību; ka agrāk straujā Ķīnas ekonomijas augšana ir apšaubāma un līdz ar to var būt šaubas par Ķīnas pašas nākotnes projekcijām.
4. Tiek argumentēts, ka līdz ar šo ekonomisko atslābumu var mainīties ASV dzīves stils ar dziļu iespaidu uz akciju tirgu:
 - a. Importa pārsvars pār eksportu ir novedis ASV pie milzīgiem ārzemju parādiem, un sagaidāms, ka nebūs vairs citu zemju, kas ir ar mieru finansēt ASV parādus un pirkt ASV obligācijas. Amerikai būs jādzīvo taupīgāk.
 - b. Nafta sāk izsīkt, Ķīna un Indija pieprasa arvien lielāku daļu no pieejamās naftas, un enerģijas trūkums un dārdzība pieprasīs pamatos savādāku dzīves stilu.

- c. Sāk izsīkt arī daudzu metālu pieejamība – ASV ir arvien vairāk jāimportē visi populārie elementi, un to pieejamība uz šīs planētas ir ierobežota; tas var radīt nopietnu maiņu dzīves stilā.
5. Valsts pašlaik izdot triljoniem dolāru ekonomijas glābšanai, un ir jārēķinās ar lielu inflāciju.

Šie argumenti ir dažādu speciālistu domas, un daži argumenti ir pretrunīgi. Bet te ir daži ticami secinājumi attiecībā uz ieguldījumiem, par kuriem argumentē nopietni analīti:

1. Sakarā ar sagaidāmo inflāciju un enerģijas trūkumu, vienīgie drošie ieguldījumi ir zeltā, zelta raktuvēs un enerģijas avotos.
2. Sakarā ar ierobežoto izrakteņu pieejamību, jāiegulda raktuvēs.
3. Jāiegulda lielās stabilās firmās,
 - a. kas apkalpo cilvēku nepieciešamības, kā pārtiku un medicālo apkalpi, un
 - b. kam liela daļa no ienākumiem nāk no ārzemēm (aizsardzība pret sagaidāmo inflāciju).

LF plāns ir nopietni ņemt vērā augšējos argumentus attiecībā uz ieguldījumiem, bet tajā pašā laikā paturēt relatīvi lielāku daļu kapitāla obligācijās un fondos, kas uzsver ienākumu.